

Lausunto: Hallituksen esitykseksi laiksi metsälain muuttamisesta ja siihen liittyvistä
asetusluonnoksista (DL 7.8)

VN/17651/2025

Metsälain soveltamisalan rajaaminen liittyen puolustusvalmiuden turvaamiseen (2 §)

Suomen yhteismetsät ry kannattaa soveltamisalaa esitetyillä kriteereillä.

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu ja siihen liittyvät uudistamisvelvoite (2 a §, 5 § ja 8 §)

Suomen yhteismetsät ry katsoo, että lakiesitys on tarpeellinen laadukkaan metsänhoidon edistämiseksi. Yhteismetsät katsovat, että uudistamisvelvoitteen sekä taimettumisedellytysten määritelmiä eri-ikäisrakenteisessa metsänkasvatuksessa tulisi tarkentaa epäselvyyksien välttämiseksi.

Metsän uudistamisilmoitus (14 a § ja 23 a §)

Suomen yhteismetsät ry kannattavat lain henkeä metsien käytön aktivoimiseksi ja uudistumisen varmistumiseksi. Yhteismetsät edellyttävät, että uudistamisilmoituksen osalta luodaan matalan kynnyksen järjestelmä, jotka pitävät ilmoitusprosessit helppokäyttöisinä.

Metsänkäyttöilmoitus (14 §)

Suomen yhteismetsät ry ei kommentoi tätä.

Muutoksenhaku ja automaattinen päätöksenteko (23 §, 23 b § ja 14 §:n 4 mom.)

Ei täydennettävää.

Metsärikos ja metsärikkomus (18 §)

Ei täydennettävää.

Esityksen vaikutukset

Suomen yhteismetsät ry kannattaa esityksen aktivoivaa luonnetta metsien käsittelyssä. Yhteismetsät ry korostaa, että yhteismetsissä käsiteltävät kuviot ovat usein pinta-alaltaan suuria ja sisältävät merkittävää sisäistä vaihtelua puuston tiheydessä, iässä ja kehitysrakenteessa. Tällaisissa metsiköissä keskiarvoihin perustuvat vähimmäisrajat voivat johtaa tilanteisiin, joissa lain vaatimukset alittuvat osakuviolla, vaikka metsänhoito kokonaisuutena on tarkoituksenmukaista. Lainsäädännössä tulee varmistaa riittävä jousto epätasaisiin metsiköihin, jotta ei synny tarpeettomia uudistamisvelvoitteita.

Yhteismetsät painottavat, että merkittävä osa nykyisistä metsistä on hoidettu aiempien metsänhoidon suositusten mukaisesti. Tämä voi erityisesti karummilla kasvupaikoilla johtaa tilanteisiin, joissa uusien vähimmäisrajojen soveltaminen on käytännössä vaikeaa ilman, että

metsänkäsittelyn tarkoituksenmukaisuus heikkenee. On riski, että asetuksen rajat ohjaavat harvennuksia harvempaan toteutusrytmiin karuilla kohteilla, mikä ei ole kasvun, metsän terveyden tai taloudellisen käytön kannalta perusteltua.

Lisäksi poikkeustilanteet, kuten myrsky- ja lumituhot, voivat alentaa puuston määrää ilman metsänomistajan vaikutusmahdollisuutta. Näissä tilanteissa ei tule syntyä automaattista uudistamisvelvoitetta, vaan sääntelyyn tulee sisällyttää selkeät joustot ja poikkeamismahdollisuudet.

Yhteismetsät korostavat myös toimivien, automatisoitujen ja riskiperusteisten menettelyjen merkitystä. Ilmoitus- ja valvontaprosessien tulee tukea normaalia metsien käyttöä eikä aiheuttaa hallinnollista kuormaa tilanteissa, joissa toiminta on tehty asianmukaisesti ja hyvässä uskossa.

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatuksessa tulee säilyttää riittävä liikkumavara. Menetelmän kehittäminen edellyttää käytännön kokeilua, eikä sääntelyn tule johtaa siihen, että perusteltu mutta kokeellisempi metsänkäsittely aiheuttaa jälkikäteen riskin uudistamisvelvoitteesta.

Muut huomiot

Lausunto valtioneuvoston asetuksen muutosehdotuksista ’

Suomen yhteismetsät ry kannattaa asetuksen lähtökohtaa metsän laadukkaasta uudistumisesta ja kasvatushakkuista. Yhteismetsät katsovat, että esitetyt vähimmäisrajat ovat paikoin korkeita siihen nähden, että lainsäädännön tulisi toimia metsänhoidon perälautana. Tasaikäisrakenteisessa metsänkasvatuksessa Etelä- ja Keski-Suomessa tuoreilla kasvupaikoilla esitetty pohjapinta-alavaade $14 \text{ m}^2/\text{ha}$ on verrattain lähellä metsänhoidon suositusten (Tapio 2019) mukaista harvennustasoa. Suosituksen alaraja on ollut 14–16 m valtapituudessa $16 \text{ m}^2/\text{ha}$, joka vastanee keskipituudelta 13–15 metristä puustoa. Tämä kaventaa lain ja suositusten välistä eroa käytännössä ja voi johtaa tilanteisiin, joissa tavanomainen metsänhoito sijoittuu lähelle lakisääteistä alarajaa.

Nuorissa metsissä runkolukuun perustuva tarkastelu on perusteltu, mutta se lisää sääntelyn herkkyyttä metsikön sisäiselle vaihtelulle. Erityisesti ryhmittäisissä ja pinta-alaltaan suurissa kuvioissa keskiarvoihin perustuva tarkastelu voi johtaa raja-arvojen alittumiseen, vaikka metsänhoito kokonaisuutena on asianmukaista.

Yhteismetsät korostavat, että merkittävä osa nykyisistä metsistä on hoidettu aiempien metsänhoidon suositusten mukaisesti. Tämän vuoksi osa metsiköistä asettuu rakenteeltaan lähelle uusia vähimmäisrajoja jo lähtötilanteessa, mikä lisää tulkinvaraisuutta ilman että metsänhoidon tasossa on puutteita.

Yhteismetsät pitävät tarpeellisena, että asetuksen soveltamisessa otetaan selkeästi huomioon metsikön sisäinen vaihtelu. Epätasaisissa metsiköissä ja muissa rakenteeltaan poikkeavissa kohteissa tulee sallia noin 10 prosentin jousto vähimmäisrajoihin ilman seuraamuksia.

Lisäksi luonnonhäiriöt, kuten myrsky- ja lumituhot, tulee huomioida sääntelyssä. Mikäli puuston määrä alenee näistä syistä, ei tilanteen tule johtaa automaattisesti uudistamisvelvoitteeseen, vaan tulkinnan tulee perustua kokonaisarvioon.

8 a § Metsän uudistumisen edellytykset eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä

Suomen yhteismetsät ry pitää täsmennystä perusteltuna, eikä kriteereitä voida pitää lähtökohtaisesti liian tiukkoina. Yhteismetsät korostavat kuitenkin, että säännöksen soveltamisen tulee pysyä käytännön tasolla joustavana, eikä kynnys saa muodostua sellaiseksi, että muuten toimivia jatkuvan kasvatuksen kohteita jätetään käsittelemättä varmuuden vuoksi.

Liite, Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä kasvatushakkuun jälkeen

Kommentit kohdassa: Lausunto valtioneuvoston asetuksen muutosehdotuksissa.

Esityksen vaikutukset

Asetus lisää sääntelyn ohjaavuutta erityisesti jäävän puuston määrässä. Vähimmäisrajat ja keskiarvoihin perustuva tarkastelu lisäävät riskiä, että metsikön käsittely suunnitellaan lakirajan ehdoilla. Tämä korostuu epätasaisissa ja suurissa kuvioissa, joissa keskiarvo ei kuvaa metsikön rakennetta tarkasti.

Asetus voi lisätä varovaisuutta hakkuiden toteutuksessa ja lisätä tarvetta varmistaa rajojen täyttyminen. Vaikutus kohdistuu erityisesti tilanteisiin, joissa metsikön rakenne poikkeaa keskimääräisestä tai perustuu aiempien suositusten mukaiseen hoitoon.

Ilmastovaikutusten osalta asetuksen tavoitteena on lisätä puuston määrää ja hiilensidontaa. Vaikutukset jäävät kuitenkin todennäköisesti kokonaisuutena varsin pieniksi, koska metsiä pyritään jo lähtökohtaisesti hoitamaan tapauskohtaisesti kasvua optimoivalla tavalla ja alle suositusten hoidetaan esityksen mukaan vain neljäsosalla kohteista.

Yhteismetsät katsovat, että asetuksen tavoitteet ovat perusteltuja, mutta sääntelyn tasoa ei ole tarpeen kiristää liikaa. Liian tiukka sääntely heikentää käytännön metsänhoidon liikkumavaraa ilman merkittävää lisähyötyä.